

Epidemija velikih boginja u Jugoslaviji 1972. godine

Boginje, velike (*variola vera*), prva zarazna bolest koja je iskorijenjena cijepljenjem i provođenjem programa suzbijanja. Dotad je to bila teška zarazna bolest koju je uzrokovao jedan od ljudskih boginjskih (poks) virusa. Prenosi se kontaktom i zrakom, a očituje vrućicom, klonulošću, bolovima u križima i razvojem tipičnog osipa: najprije mrlje, poslije papule, mjehurići, pa gnojni mjehurići i na poslijetku kraste. Osip je gušći na ekstremitetima nego na trupu. Pri uobičajenu tijeku bolesti smrtnost je veća od 10 %. Posljednji slučaj bolesti opisan je 1977. godine u Somaliji. Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je 1980. velike boginje iskorijenjenima.

Izvor teksta: boginje, velike. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 6. 11. 2021.
<<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=8382>>

Jenner, Edward, engleski liječnik, izumitelj cijepljenja (Berkeley, Gloucestershire, 17. 5. 1749. – Berkeley, 26. 1. 1823.). Kao provincijski liječnik bavio se prirodoslovnim studijama i pokusima. Zaključio je da između kravljih i velikih boginja postoji križni imunitet, tj. da čovjek koji preboli kravlje ne može oboljeti od velikih boginja. To je opažanje eksperimentalno potvrdio 1796. na osmogodišnjem dječaku. Godine 1798. izdao je knjižicu *Istraživanje o uzrocima i učincima vaccine variole (An Inquiry Into the Causes and Effects of the Variolae Vaccinae)* u kojoj je opisao svoje otkriće. Unatoč otporima i protivljenju medicinske zajednice, cijepljenje se ubrzo počelo provoditi gotovo u cijelome svijetu. Uvođenjem obveznoga cijepljenja velike boginje danas su iskorijenjena bolest.

Zadnji slučajevi endemskih velikih boginja (*variola minor*-oblik) bili su u Somaliji 1977. godine (3229 oboljelih), a imali su mortalitet od 0,4 %. Zadnji preživjeli slučaj *variola major*-oblika bio je u Bangladešu 1975. godine (3 godišnja djevojčica). SZO je masovnim cijepljenjem liofiliziranom pripravkom uspio iskorijeniti variolu 1977. godine te u svibnju 1980. godine službeno proglasilo velike boginje eradiciranim.

Izvor teksta: Jenner, Edward. Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2021. Pristupljeno 6. 11. 2021.
<<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=29027>>

Potencijal v. variole kao biološkog agensa najbolje ilustriraju dva primjera izbijanja bolesti 1970-ih godina u Europi. Prvi se dogodio u Meschedeu, Njemačka, 1970. godine, a virus se širio aerosolom te bio infektivan u vrlo niskoj dozi. Epidemija je izbila nakon što je u bolnici u Meschedeu hospitaliziran bolesnik pod sumnjom da boluje od trbušnog tifusa, a koji se nedavno vratio iz Pakistana. Četvrtog dana boravka u bolnici kod bolesnika je izbio osip, a šestog dana je elektronskom mikroskopijom ustanovljen virus variole. Ukupno je oboljelo 20 osoba, a četvero je umrlo. Drugi se dogodio u bivšoj Jugoslaviji 1972. godine i bio je najveća epidemija velikih boginja u Europi poslije II. svjetskog rata. Zarazu je na Kosovo unio jedan cijepljeni hadžija (hodočasnik) nakon povratka iz Meke. Imao je netipični, modificirani oblik bolesti. Unatoč visokoj procijepljenosti pučanstva došlo je do širenja bolesti na drugih 11 osoba, a tih 11 je prosječno zarazilo po 13 novih osoba, tj. ukupno je bilo 175 zaraženih, a umrlo ih je 35, tj. 20 %. Ni jedan slučaj nije bio u Hrvatskoj, već su svi bili u Srbiji i jedan u Crnoj Gori. Od 175 oboljelih 105 (60 %) bilo je vakcinirano, a 66 nevakcinirano i u 4 slučaja vakcinalni status nije bio poznat. Kod oboljelih koji su prethodno bili vakcinirani fatalni je ishod bio u 8 % slučajeva,

a kod nevakciniranih 35 %. U bivšoj Jugoslaviji broj procijepljenih prema broju oboljelih bio je otprilike 5 puta veći negoli i u jednoj prijašnjoj epidemiji varirole, tj. potrošeno je 18 milijuna doza vaccine (102 857 doza po svakom slučaju bolesti) jer se usprkos uputama epidemiologa pribjegli masovnom cijepljenju.

Izvor teksta: Mlinarić-Galinović, G. Virus varirole kao biološko oružje. // Liječnički vjesnik. God.125, 2003., str. 16-23

NA KOSOVU JOŠ 19 OBOLJELIH

- **EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA U HRVATSKOJ – BEZ PROMJENA**
- **DANAS I SUTRA STIŽU NOVE KOLIČINE CJEPIVA, DOVOLJNE DA SE PRISTUPI CIJEPLJENJU I DRUGIH GRUPA STANOVNIŠTVA**

ZAGREB. 1. travnja – Prema obavještenju koje je Republički štab za karantenske bolesti SR Hrvatske dobio od Saveznog štaba situacija na Kosovu se ne smiruje. U Đakovici i Orahovici epidemija velikih boginja je kritična: jučer je registrirano 19 novooboljelih. Do 30. ožujka u 17 sati zabilježena su ukupno 134 oboljela, a umrlo je 18 osoba.

U Hrvatskoj je epidemiološka situacija nepromijenjena. Velikih boginja nema, niti je koji slučaj sumnjiv. U Vukovaru je jučer izolirana jedna osoba, koja je bila u prima kontaktu s oboljelim u Moroviću kraj Šida. Jedna osoba za koju se sumnja da bi mogla biti u kontaktu i koja je febrilna, izolirana je na zaraznom odjelu bolnice u Koprivnici. Republička superkonzultantska grupa upravo ispituje slučaj.

U Hrvatskoj je situacija sa cjevivom kritična. Radi vanplanskog trebovanja pojedinih zdravstvenih radnih organizacija, došlo je do privremenih teškoća u opskrbi. No već danas se očekuje pošiljka iz Beograda, a u nedjelju će Imunološki zavod u Zagrebu izraditi najmanje 700.000 doza cjeviva. Računa se da će ta količina zajedno s pošiljkom koja će stići od Saveznog štaba biti dovoljna da se pristupi cijepljenju i drugih grupa stanovništva.

Republički štab je ponovo preporučio da se javni skupovi svedu na najmanje moguće mjere. U vezi s masovnim traženjem hiperimunog gamaglobulina, štab zaključuje da se taj preparat može primjenjivati samo u iznimnim slučajevima i prema strogim medicinskim indikacijama – za kontakte prvog reda reda kod kojih je prošlo pet do šest ili više dana i, za vjerojatne infekcije odnosno kontakt s oboljelim od boginja. Naglašeno je da zdravstveni radnici moraju upozoravati građane u pogledu nabave, primjene i indikacije hiperimunog gamaglobulina, kako uzalud ne bi trošili vlastita sredstva.

Z. K.

CIJEPLJENO 19.000 KARLOVČANA

KARLOVAC, 1. travnja – U petak su karlovački odbornici informirani o mjerama zaštite protiv širenja velikih boginja u karlovačkoj komuni.

Dr Dejan Fišer obavijestio je odbornike da je dosad cijepljeno oko 19.000 Karlovčana. Demantirao je da se bolest pojavila u gradu i dodao da je pripremljena karantena u Karlovcu prazna.

Z. Š.

OPASNA ZAMJENA

Zanimljiv je slučaj s osobom u karanteni u Vukovaru, koja je tek jučer izolirana. Kako se to moglo dogoditi?

Osoba u kontaktu sama je priznala da je onog dana kad se našla u zdravstvenoj stanici zajedno s oboljelim iz Morovića kraj Šida, koristila zdravstvenu legitimaciju svog prijatelja. Ne znajući

za "posudbu" zdravstvena služba je izolirala vlasnika zdravstvene knjižice. Tek kada je njegov prijatelj, inače zdravstveno neosiguran poljoprivrednik, pročitao što mu se može dogoditi budući da je bio u kontaktu s oboljelim osobom, došao je sam u zdravstvenu stanicu, prijavio se za izolaciju te priznao posudbu.

Njegov prijatelj koji je umjesto njega čitavo vrijeme bio u karanteni, "mudro" je šutio.

STROGE ZAŠTITNE MJERE PROTIV VELIKIN BOGINJA U ZAPADNOJ NJEMAČKOJ U KARANTENI 11 JUGOSLAVENA

BONN. 31. ožujka (telefonom, od našeg specijalnog izvjestioca) – Zapadna Njemačka i dalje živi pod psihozom velikih boginja. Iz Hannovera iz sata u sat stižu nove vijesti o strogim mjerama koje poduzimaju tamošnje zdravstvene vlasti.

Broj osoba koje su stavljene u karantenu povećao se na 430, a među njima je i 11 Jugoslavena. U karanteni su sve osobe koje su došle ili su mogle doći u doticaj sa oboljelim Ejubom Hodžajem. Razumije se, najprije su pod udar te mjere došli Bali Seidai i Suli Nazni obojica iz okolice Đakovice koji su u SR Njemačku putovali u društvu sa oboljelim Hodžajem. Nakon njih našli su se odijeljeni od svijeta još i ovi naši građani: Milan Radišić, Zlatomir Mihajlović, Antal Dujnović, Peter Vereš, Miladin Josić, Gjula Juhas, Mlađo Komelin, Todor Bijalković, Franjo Jelušić i Ibrahim Tehiri.

Do njih se ne može doprijeti, a prilikom ulaska u karantenu nisu uzeti podaci o mjestu rođenja, pa se momentalno ne može saznati odakle su. Postoji također vjerojatnost da se među osobama pogođenim karantenom nalazi još nekoliko naših građana.

Osobe koje su izolirane od ostalog svijeta ostat će u karanteni 17 dana, i s njima za to vrijeme nije moguć nikakav doticaj.

M. VUCKOVIĆ

Izvor: Večernji list broj 3905, 1. i 2. 4. 1972, str. 3

CIJEPLJENO 30.000 STANOVNIKA

U karlovačkoj općini završeno je cijepljenje predškolske djece, Na oko 15 mjesta u gradu i okolici protiv velikih boginja cijepljeni su mališani od 1 do 7 godina.

Prema podacima Medicinskog centra u Karlovcu do sada je cijepljeno i docijepljeno oko 30.000 stanovnika karlovačke općine.

Z. Š.

Izvor: Večernji list broj 3906, 3. 4. 1972, str. 7

HRVATSKA:

DOSAD CIJEPLJENO 1,600.000 STANOVNIKA

UNATOČ POVOLJNOG RAZVOJA EPIDEMIOLOŠKE SITUACIJE, GRAĐANI I ORGANI JAVNE SIGURNOSTI MORJU I DALJE OBAVJEŠTAVATI O DOLASKU OSOBA S UGROŽENOG PODRUČJA

ZAGREB, 3. travnja – Od početka epidemije velikih boginja do jučer na području SFRJ obolila je 141 osoba, a 21 osoba je umrla.

U SAP Kosovo dosad su oboljele od velikih boginja 94 osobe, od kojih je 13 umrlo, u Beogradu je oboljela 31 osoba, a šest osoba je umrlo; od deset oboljelih u Čačku jedna je osoba umrla, a od dva oboljela u Novom Pazaru jedan; u Bresnici su oboljele dvije osobe, a u selima Trnjavi i Plavu u Crnoj Gori po jedna osoba.

Sumnja se da je još jedna osoba oboljela u Moroviću kod Šida, ali oboljenje nije službeno potvrđeno.

U Hrvatskoj i dalje nema nijednog oboljelog ni slučaja sumnje na oboljenje, izvijestili su jučer stručnjaci Republičkog štaba. U karanteni je sedam osoba zbog mogućeg kontakta s oboljelima iz zaraženih općina i deset osoba koje su stigle necijepljene s tih područja.

S obzirom na pogodnu epidemiološku situaciju i činjenicu da je u Hrvatskoj cijepljeno već 1,600.000 stanovnika i da su provedene stroge mjere ograničenja kretanja s ugroženog i zaraženog područja privremeno se odustaje od preporuke za neodržavanje javnih skupova, kaže se u biltenu Republičkog štaba. No to ne znači da organi javne sigurnosti i posebno građani i ne trebaju više obavještavati zdravstvene radne organizacije o dolasku osoba s ugroženih područja. Naprotiv, time će samo pomoći aktivnom otkrivanju mogućih slučajeva oboljenja, jer je unatoč relativno povoljnom razvoju epidemiološke situacije potrebna neprekidna budnost i provođenje preventivnih mjera u istom opsegu kao i do sada.

Cijepljenje se u Hrvatskoj vrši bez zastoja. Od danas će zdravstvene radne organizacije ponovno raspolagati cjepivom Imunološkog zavoda u Zagrebu koji je pripremio 700.000 doza. Tim cjepivom ponovno će se cijepiti oni kojima se cjepivo nije "primilo", a postepeno, prema određenim programima, i sve ostalo stanovništvo. Tako se, smatraju u Štabu, stvoriti siguran "mostobran" za obranu od velikih boginja. Čak da se i pojavi neki slučaj velikih boginja u Hrvatskoj zdravstvena služba može ga u takvoj situaciji potpuno izolirati.

Republički štab za karantenske bolesti u sinočnjem dnevnom biltenu posebno je naveo: "Mjere ograničenja kretanja građana odnose se samo na ugrožene općine, građanima s drugih područja ne može se ograničiti kretanje lokalnim odlukama". Ta naredba donesena je pošto je u Štab prispjela informacija da su zatvoreni prilazi Rijeci, Šibeniku i Zadru i da se slična mjera opreza priprema u Splitu.

Z.K.

CIJEPLJENJE ZA STRANCE

ZAGREB. 3. travnja – Stranim državljanima koji dolaze u Jugoslaviju radi privremenog boravka (turisti, poslovna putovanja i sl.), a nisu cijepljeni, preporuča se cijepljenje radi njihove sigurnosti. To im je potrebno i radi pribavljanja potvrde o uspješnoj vakcinaciji koja će poslužiti da bez smetnje mogu ući u drugu zemlju.

Jugoslavenski građani koji dolaze iz inozemstva, a nisu cijepljeni, mogu se cijepiti pri ulasku našu zemlju ili u mjestu gdje će boraviti.

NAVEDENI STRANI I NAŠI DRŽAVLJANI, prema naredbi Štaba za karantenske bolesti SR Hrvatske, IMAJU PRIORITET U CIJEPLJENJU. A CIJEPLJENJE JE ZA NJIH KAO I ZA SVE OSTALE GRAĐANE BESPLATNO. (z)

KAKO CIJEPITI DOSAD NECIJEPLJENE?

Ima načina da se zašтите osobe koje nikada nisu cijepljene

U povodu čestih pitanja i nedoumica oko cijepljenja protiv velikih boginja onih osoba koje do sada uopće nisu bile cijepljene član Republičkog štaba za karantenske bolesti SR Hrvatske prim. dr. Antun Hrabar prenio nam je zaključak Štaba:

– Budući da u SR Hrvatskoj do sada nema nijednog slučaja velikih boginja i da je zdravstvena služba u stanju da spriječi njihovo širenje, ako se eventualno pojave, za sada je nepotrebno cijepiti osobe koje nisu bile cijepljene, a prošle su 4 godine života. Pojavi li se bolest u neposrednoj blizini necijepljene osobe, ovaj Štab raspolaže sredstvima za njezinu zaštitu od oboljenja koja će se pravodobno primijeniti.

Što se tiče pitanja o cijepljenju takvih osoba pod zaštitom gamaglobulina (hiperimunog gamaglobulina protiv cijepnih komplikacija), Štab upozorava da takav postupak može spriječiti stvaranje dovoljnog imuniteta što u ovom trenutku nije poželjno. Hiperimuni gamaglobulin može prigušiti zaštitno djelovanje cjepiva pa tako cijepljena osoba vjeruje da je zaštićena od

bolesti, a u stvari, kad se hiperimuni gamaglobulin nakon 2 do 4 tjedna prirodno izluči iz krvi, ona opet ostaje bez zaštite.

Ako se primijeni takav postupak, cijepljenu osobu ako se cijepjenje ne primi, treba ponovno cijepiti svakih 30 dana bez primjene gamaglobulina, sve dok se cjepivo ne primi, odnosno 4 puta. Nakon toga, bez obzira na rezultat cijepjenja, tako cijepljena osoba mora se nakon mjesec dana ponovno cijepiti bez hiperimunog gamaglobulina da bi stekla pravi i potpun imunitet.

U pogledu tzv. pretcijepjenja mrtvom vakcinom (vakcinija antigenom) i zatim živom zasada medicinska znanost ne raspolaže pozitivnim iskustvima u sprečavanju komplikacija takvim cijepljenjem. Sigurno je, međutim da davanje mrtve vakcine ne stvara u organizmu imunitet protiv velikih boginja.

Iz tih je razloga, u ime Štaba, dr Antun Hrabar upozorio građane da ne traže takva cijepjenja nego da se pridržavaju uputa Štaba koji će ih pravodobno obavijestiti o potrebnim zaštitnim mjerama.

ZAŠTITNE MJERE PROTIV VELIKIH BOGINJA U SR NJEMAČKOJ

Potruga za odbjelim Jugoslavenom

- **Je li Dresaj Binak pobjegao iz hanoverske karentene zbog loših uvjeta koji u njoj vladaju?**
- **Stanje oboljelog Ejuba Hodžaja za sada je "zapanjujuće dobro"**

BONN, 3. travnja (telefonom, od stalnog dopisnika "Večernjeg lista") – Savezna Republika Njemačka doživjela je na sam Uskrs novi alarm zbog velikih boginja. Naime, iz jedne hanoverske izolacione stanice, gdje se nalazio pod karantenom, pobjegao je u subotu Jugoslaven Dresaj Binak, rođen 1949. iz Vrela. BjeGUNac je prijatelj Ejuba Hodžaja, oboljelog od velikih boginja u Hannoveru.

Dresaj Binak pobjegao je iz karantene kroz prozor, a kako kao kontaktna osoba predstavlja moguće žarište zaraze, za njim je na cijelom području SR Njemačke organizirana potraga velikih razmjera.

U međuvremenu u Hannoveru se broj izoliranih zbog sumnje da su došli u kontakt s oboljelim Hodžajem popeo na 650, a među njima je 25 naših građana. Stanovnici Hannovera i dalje se cijepe. Jučer se vakcinaciji podvrglo 56.000 građana tog grada.

Teško je razjasniti motive bijega Dresaja Binaka, ali vjerojatno je da nije bio zadovoljan uvjetima pod kojima se živi u izolacionim stanicama. Naime, u nekima od njih navodno je opskrba i postupak ispod svake kritike. Jedan Nijemac, koji je u karanteni u omladinskom hotelu u Hannoveru uspio je novinarima dostaviti izjavu koja glasi:

- Ovo je skandal nad skandalima. Ako se tako nastavi, pobjeći ćemo noću ili za vrijeme magle. Hrane uopće nema dovoljno. Jučer (u petak) 20 ljudi uopće nije dobilo ništa za jelo, a ni danas, tj. subotu nije ništa bolje. Liječnik nema čak ni zavoja. Sada nas je ovdje 140, a navodno će stići novi pacijenti, tako da bi nas tada bilo 250, a pri tome već sada gazimo jedan po drugome, tako smo stisnuti.

Osoblje u toj karantenskoj stanici kaže da je opskrba otežana zato što su mnogi pacijenti muslimani, pa iz religioznih razloga odbijaju svinjetinu.

Prema izjavama liječnika stanje oboljelog Ejuba Hodžaja je "zapanjujuće dobro". Internist dr Werner Raub, kojem je povjereno liječenje našeg zemljaka, izjavio je da je Ejub vrlo drag pacijent koji strpljivo podnosi svoju bolest. Na pitanje hoće li preživjeti velike boginje, liječnik je rekao da po njegovu mišljenju hoće, iako se kod velikih boginja nikad ne zna do kakvih sve komplikacija može doći.

Građani Hannovera proveli su uskršnje blagdane, posve drugačije nego obično. Malo se djece zajedno igra, ljudi izbjegavaju jedni druge, bojeći se da njihovi znanci nisu bili u kontaktu s izoliranim osobama. Svaki i najmanji povod za sumnju izaziva dramatične scene. S urlajućim sirenama bolnička kola prevozila su u subotu jednog 11-godišnjeg dječaka u bolnicu. "Marsijanci", kako ovdje nazivaju ljude odjevene u posebna zaštitna odijela, odmah su svojom

pojavom upozorili da se u Hannoveru možda pojavio još jedan slučaj oboljenja. Međutim, utvrđeno je da je dječak obolio od vodenih kozica.

Javnost sada sa zanimanjem i zebnjom prati potragu za odbjegli Jugoslavenom, koji će vjerojatno, pošto bude uhvaćen, povući brojne ljude u karantenu.

M. VUKČEVIĆ

Dresej Binak je uhvaćen

BONN, 3. travnja – Prema telefonskoj informaciji našeg dopisnika, odbjegli DRESAJ BINAK uhvaćen je u nedjelju o podne na željezničkoj stanici u Osnabrücku. U tom gradu nalazi se na privremenom radu njegov brat kod kojeg se vjerojatno Dresaj želio skloniti.

Izvor: Večernji list broj 3906, 3. 4. 1972.

BROJ OBOLJELIH NEPROMIJENJEN HRVATSKA: CIJEPLJENO 2,200.00 STANOVNIKA

Izvor: Večernji list broj 3909, 6. 4. 1972., naslovna stranica

CIJEPLJENO 37000 GRAĐANA

U Karlovcu je do jučer u 12 sati protiv velikih boginja cijepljeno 37.165 građana. Cjepivo je ponovo primilo 3835 ljudi. Na taj način do sada je u Karlovcu utrošeno 41.000 doza cjepiva. Do 9. travnja obaviti će se kontrola cijepljene djece do 7 godina, a do 10. travnja početi će cijepljenje svih ostalih građana u komuni.

Z. Š.

Izvor: Večernji list broj 3909, 6. 4. 1972.

NAKON TRODNEVNOG PREDAHA VELIKE BOGINJE U JUGOSLAVIJI PONOVO U OFENZIVI NOVA ŽARIŠTA NA KOSOVU

- Najstroža kontrola kretanja stanovništva u cijeloj pokrajini
- Ukupno oboljelo 155 osoba, a umrlo 28

HRVATSKA: NEMA OBOLJELIH

- "SUMNJIVI" MLADIĆ IZ VUKOVARA IPAK NIJE OBOLIO
- DOSAD CIJEPLJENO 2,5 MILIJUNA STANOVNIKA HRVATSKE
- "DŽET-INJEKTORI" OD SUTRA I U ZAGREBU
- CIJEPLJENJE ZAVRŠENO U RIJECI, OPATIJI I DUBROVNIKU, A PRI KRAJU U OSIJEKU, VINKOVcima I VUKOVARU

Izvor: Večernji list broj 3910, 7. 4. 1972.

BOGINJE SE POVLAČE

Savezni štab za borbu protiv karantenskih bolesti: Do kraja mjeseca epidemija će biti ograničena na samo nekoliko sela u općinama Orahovec i Đakovica

BEOGRAD, 12. travnja – Do kraja ovog mjeseca velike boginje praktično će postojati samo u još nekoliko sela općina Orahovac i Đakovica, kako je jučer na konferenciji za štampu iznio član

Saveznog štaba za borbu protiv velikih boginja dr Nikola Georgijevski. Za dan ili dva u svim područjima, gdje su bila registrirana oboljenja, osim u nekim selima na Kosovu, više neće biti potrebne nikakve posebne mjere zaštite, jer istječe vrijeme za većinu karantena, a stanovništvo čitave zemlje uglavnom je uspješno cijepljeno. Dr Georgijevski detaljno je objasnio situaciju na svim područjima gdje se bolest pojavila:

"U općini Plav registriran je samo jedan slučaj oboljenja. Taj bolesnik izoliran je 29. ožujka, a to je učinjeno i sa svim osobama koje su s njim mogle imati kontakt. Po međunarodnim uzancama karantena za takve osobe traje 14 dana, ali je kod nas, za svaki slučaj, produžena na 16 dana. Do danas se u toj karanteni nije pojavio ni jedan slučaj oboljenja, što praktično znači da će za dan-dva u toj općini biti sve normalno. Gotovo identičan slučaj s pojavom boginja u selu Moroviću u Vojvodini, u Trnjanu kod Požarevca, u Vitimirici kod Peći, gdje je također registriran samo po jedan slučaj i u kojima uskoro istječe karantenski rok potreban za osobe koje su dolazile u kontakt s oboljelim. Što se tiče bolesnika, računa se vrijeme od 28 dana od časa kada je izoliran. Po pravilima Međunarodne zdravstvene organizacije, kad istekne to vrijeme, a u međuvremenu se ne pojavi ni jedan nov slučaj, smatra se da dotično područje više nije zaraženo.

Slično je i s Čačkom gdje je bilo registrirano 10 oboljelih, a 26. ožujka izoliran i posljednji bolesnik. Znači da već 23. ovog mjeseca ovo područje prestaje biti zaraženo, naravno, ako se ne pojavi ni jedan slučaj, ali ta mogućnost gotovo je ravna nuli, jer je već počelo otpuštanje osoba, koje su bile izolirane zbog sumnje da su bile u kontaktu s oboljelima.

U Beogradu je također situacija povoljna. Posljednji slučaj oboljenja registriran je 1. travnja, a inače bi situacija već potkraj mjeseca bila i formalno normalna.

Jedino je u Novom Pazaru situacija nešto drugačija, jer su u tamošnjoj karanteni 10. travnja pojavila dva nova slučaja oboljenja.

To bi u najkraćem bio izvještaj iz uže Srbije, u kojoj je samo u pet od svih oboljenja postojao tzv. obiteljski kontakt, dok su svi ostali bili u zatvorenom kontaktu, odnosno bolest se javila u karanteni. To u ogromnoj mjeri olakšava stanje, jer se može lakše i bolje ocijeniti i prognozirati uspjeh borbe protiv bolesti i njezin konačan završetak. Zbog toga stručnjaci i prognoziraju da je epidemija u tim područjima praktično prošla i da je gotovo sigurno da će za nekoliko dana biti sve u najboljem redu.

Ostaje, dakle, jedino područje koje je i dalje ugroženo, a to je nekoliko kosovskih općina, ali i tu se situacija povoljno razvija. Zapravo, najveći broj oboljenja koncentriran je samo na dvije od ukupno 22 općine ove pokrajine – Orahovac i Đakovicu. Izvan te dvije općine bolest je samo pojedinačno registrirana u još tri općine. Svih 16 sela, u kojima se pojavila bolest, stavljena su u karantenu. Značajan je i podatak da od ukupno 116 oboljelih na Kosovu 95 je registrirano u 5 naselja, što jasno govori o ograničenosti epidemije i o njezinom lokalnom značaju. Stručnjaci ne isključuju mogućnosti da se u ovim općinama i naseljima na Kosovu jave novi slučajevi, ali to ne treba da uznemirava. U ovom času najznačajnija je činjenica da se epidemija u cjelini povlači i da opasnosti, pogotovo izvan spomenutih područja nema.

Jučer je ukazano i na pojedinačne pokušaje strane štampe (koja inače u cjelini korektno prikazuje situaciju) da se neobjektivnim pisanjem situacija prikaže težom nego što jest, a iza toga se vjerojatno kriju i ambicije konkurenata da se strani turisti odvrate od dolaska u Jugoslaviju. Karakterističan je primjer s Crnom Gorom koja je u nekim listovima proglašena zaraženim područjem lako je samo u jednoj njenoj perifernoj općini – u Plavu – registriran jedan slučaj, i to bez ikakvih daljnjih posljedica. Očita je namjera da se južni Jadran prikaže kao opasno područje, što je svakako besmislica.

A.Č.

Hrvatska

CIJEPLJENO GOTOVO CJELOKUPNO STANOVNIŠTVO

ZAGREB, 12. travnja – U karantenama u Hrvatskoj više nema ni jedne osobe koja bi bila izolirana zbog mogućnosti kontakta sa zaraženim osobama. Izolirane su jedino osobe koje su došle sa zaraženog područja, a nisu bile uopće cijepljene ili od uspješnog cijepljenja nije prošlo osam dana.

Ta vijest govori o sve povoljnijoj epidemiološkoj situaciji u vezi s velikim boginjama. Sve je manje i osoba koje dolaze s ugroženog područja, što je dokaz da je kontrola nad stanovništvom u ugroženom području veoma stroga.

U Hrvatskoj se ipak još uvijek inzistira na suradnji u traženju onih koji dolaze s ugroženog područja. U tom smislu u Zagrebu je zatražena i pomoć zavičajnih klubova i društava.

U Hrvatskoj je praktički cijepljeno gotovo čitavo stanovništvo koje je prema programu trebalo zaštititi. U nekim gradovima sada se docjepljuju oni kojima se cjepivo prvi put nije primilo. Čitav taj posao imao bi biti završen do 20. travnja.

Općinski štabovi za zaštitu od karantenskih bolesti sada su se uključili u akciju za evidenciju stanovnika koji nisu nikad bili cijepljeni. Te spiskove izradit će domovi zdravlja i radni kolektivi.

Z. K.

DO KADA EPIDEMLIJA?

ZAGREB 12. travnja – Mnogi naši čitaoci obraćaju nam se sa pitanjem:

– Do kada će trajati epidemija velikih boginja u zaraženom području?

Savezni štab za zaštitu stanovništva od velikih boginja i Savezna epidemiološka komisija prije tjedan dana predviđali su da će se velike boginje u zaraženom području na Kosovu i u užoj Srbiji likvidirati početkom svibnja. Hoće li taj termin biti prekoračen, ovisi o novim oboljenjima. Pravilnik Svjetske zdravstvene organizacije naime – kaže:

– Epidemija velikih boginja prestaje mjesec dana nakon što je na zaraženom području zabilježen posljednji slučaj oboljenja.

Z. K.

Sarajevo

KINA OTVORENA

SARAJEVO, 12. travnja (Tanjug) – Prema podacima Republičkog sekretarijata za zdravstvo i socijalnu politiku BiH, do sada je u Bosni i Hercegovini cijepljeno protiv boginja 1,900.000 stanovnika ove republike. Republički štab za karantenske bolesti pozvao je jučer sve općinske štabove da ubrzaju cijepljenje preostalog stanovništva i intenziviraju rad u prigradskim i seoskim naseljima kako bi i posljednji građanin ove republike bio cijepljen do 17. travnja, za kada je planirano završavanje ove akcije.

Epidemiološka situacija u Bosni i Hercegovini zadovoljava – nema ni oboljelih od velikih boginja ni sumnjivih slučajeva.

Poslije trodnevnog prekida rada, nakon naredbe Gradskog štaba za karantenske bolesti o zabrani javnih skupova, jučer su ponovno otvorena sva sarajevska kina, jer je ocijenjeno da takve mjere opreza više nisu potrebne.

Izvor: Večernji list broj 3914, 12. 4. 1972., naslovna stranica

Cijepljena 41.000 građana

"CRNA DAMA" SE POVLAČI

U subotu, 15. travnja, bit će završen opsežan program zaštitnih mjera čije je provođenje počelo 26. ožujka... nekoliko sati nakon što je u Karlovac stigla vijest o pojavi boginja. Od toga časa oko tisuću ljudi (računajući samo one u tridesetak ekipa za cijepljenje) rade, također, danonoćno.

Rade medicinske sestre, bolničari, učenice Medicinske škole, liječnici stažisti, vozači i mnogi drugi koje je Općinski štab za karantenske bolesti mogao odvojiti od njihovih redovnih poslova u medicinskim ustanovama... Radili su svoj teški posao i uradili ga tako da je nemoguće istaći bilo koga za izuzetno zalaganje, a popis njihovih imena ne bi stao na jednu stranicu našeg lista. Osim toga, oni zahvalnost i ne traže. Zamolili su da u njihovo ime zahvalimo građanima koji su im, svojim razumijevanjem i disciplinom, omogućili da svoj posao privedu kraju. Da privedu kraju posao iz kojeg je izrasla "zaštitna ograda" pred nesrećom koja je zadesila neke krajeve naše zemlje. Ali, ostavimo po strani zahvaljivanja i pogotovo one male srdžbe na ljude u bijelim ogrtačima, zbog manjih ili većih bolova u ramenu... Pogledajmo radije kako nam je "film događaja" prepričao liječnik BRANKO VUKŠINIĆ, šef higijensko-epidemiološke službe Medicinskog centra...

– Počelo je 26. ožujka, mislim da je to bila nedjelja – kaže doktor Vukšinić, koji je "pomiješao" dane – nekoliko sati nakon što smo primili obavijest o pojavi velikih boginja. Takoreći, istog časa, počeli smo cijepiti najugroženije kategorije, u prvom redu zdravstvene radnike, zatim radnike Službe javne sigurnosti, radnike iz javnog saobraćaja. Zatim, u daljnim etapama ostale kategorije građana da bi 30. ožujka prešli na cijepljenje svih građana. Do danas (razgovarali smo u ponedjeljak, 10. travnja) radilo je svakodnevno od 25 do 28 ekipa u gradu, radile su ekipe u područnim ambulantomama. U ekipe smo uvrstili sve koje smo mogli povući iz bolničkih ustanova, liječnike stažiste i učenice Medicinske škole. Do sinoć cijepljeno je i kontrolirano 41.294 građana i djece. Utrošeno je oko 50 tisuća doza cjepiva. Praktično ovo znači da je oko 8 tisuća građana moralo biti cijepljeno po drugi put, odnosno da se cjepivo primalo u 80 posto slučajeva...

– Od danas do 15. travnja počinjemo provoditi završni dio programa. Po tom programu bit će cijepljeni stanovnici gradskog područja koji do sada nisu cijepljeni ili im se cjepivo nije primilo. Za ove posljednje radit će od 8 do 19 sati Dom narodnog zdravlja u Ulici JNA, Zdravstvena stanica na Baniji, Higijenski zavod ambulante na Švarči i Turnju od 11 do 14 sati. Na vangradskom području svakodnevno od 11 do 14 sati radit će ambulante u Skakavcu, Lasinjskom Sjeničaju, Krnjaku, Rečici i Draganićima. Za stanovnike ostalih područja ekipe će raditi mahom u osnovnim školama (evo rasporeda do subote za neka područja: danas ekipe od 8 do 13 sati rade u Ambulanti u Šišljaviću i osnovnim školama Banska Selnica, Banski Kovačevac, Prkos i Hrnetić, a u subotu u školama Mahično, Gorščaki, Mrzljaki, Velika Jelsa i Zadobarje kao i u Domu DVD Donje Stative...)

–Na kraju moram reći i to da cjepiva ima dovoljno i da će ekipe raditi kao i do sada. Želim samo skrenuti pažnju građanima koji se vraćaju iz ugroženih područja da nam se jave, jednostavno na konzultaciju. Isto tako, molim građane koji saznaju da je netko putovao u ugrožena područja da mu skrenu pažnju da se javi našoj službi na Mažuranićevoj obali. Građanima koji putuju u inozemstvo skrećem pažnju da im certifikat nije dovoljan za prelazak granice, bez provjere rezultata cijepjenja 4 do 5 dana nakon što su primili cjepivo...

– Sve glasine o slučajevima oboljenja od velikih boginja, o teškim posljedicama cijepjenja i druge, potpuno su neosnovane. Do njih je vjerujem došlo zbog toga što smo zamijetili, i da tako kažem, uhvatili nekoliko građana koji su se vratili iz ugroženih područja. No, ti su građani bili pod našom kontrolom i nije pronađen znak oboljenja

B. GLODIĆ